

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszaszállítását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Amerika gazdasági helyzete és a bevándorlók.

Amerikában már úgy áll a dolog, hogy a fölös számmal beözönlő emberanyagot tovább vándoroltatják oda, ahol még nehezebb a megélhetés, ahol őserdők kiirtására és az alig megmunkálható talaj nyújtotta keserves kenyérkeresetre szorítják őket. Az ipari munkásságnak Amerikába való tódulása óriási módon fellendítette az ipart, de csakhamar nagy visszahatás támadt, sok gyár csökkentette a termelést vagy be is szüntette az üzemét, minek következtében a kivándorlók nagy tömege munka nélkül maradt. A kivándorlás azonban mégis szakadatlanul növekedett, ennél fogva a munkabérek a minimumra szálltak alá. A mezőgazdasági termelés nem tartván lépést az ipar fejlődésével, ma már Amerikában is rohamosan drágulnak az élelciszégek. Ezidő szerint harminczhárom százalékkal magasabb a létfenntartási költség, mint csak néhány évvel ezelőtt. 665 dollárnak annyi manapság a vásárlóereje, mint 5-6

év előtt 500 dollárnak. Az utóbbi 10 év alatt a tengeri ára 111,2 százalékkal emelkedett, a zabé 81 százalékkal, a búzáé 55,5 százalékkal, a burgonyáé 70,5 százalékkal, a szénáé 49,7 százalékkal. A ló, öszvér és s arvasmarha ára 160 százalékkal lett magasabb, szalonna 113 százalékkal, a sertéshus 82 százalékkal, a faggyu 58 százalékkal magasabb.

A föld értéke is megkétszereződött a keleti államokban s ma már a mezőgazdálkodást a modern tudomány elvei szerint üzik. A mezőgazdasági termelés mégsem bír lépést tartani sem a fogyasztással, sem az állandóan emelkedő népszaporodással. Az amerikai államférfiak azt hirdetik, hogy farmer kell nekik és kevesebb ipari munkás. A föld népét kell megerősíteni, hogy az ipar is fennmaradjon ez a jelszó. A kormány legutóbb 16 nyugati államban nagyarányú csatornahálózat kiépítését vette munka alá. Az öntözött területek, melyek csapadék hiányában őstermékenységük dacára évezredek óta kihasználatlanul heverték, most az amerikaiak millióinak jövedelmező, tartós keresetet fognak nyújtani. A kor-

mány ugyanis 20-80 holdas kis gazdaságokra osztotta be az óriási földterületet. Természetesen a bevándorló földmivesek csak szolgai, munkás szerephez jutnak, mert mindenben első — az amerikai!

A bevándorló is kaphat földet, illetve őserdőterületet, ha van pénze, de csak Braziliában. Távol minden forgalmi központtól, két-háromszáz kilométernyi távolságban valamely vasutttól. A brazilai kormány igen agilisán mozditja elő a bevándorlást, mert ott még kevés az emberanyag, egy négyszögkilométerre alig esik 5-7 ember. A földmivelésügyi miniszterium mostanában a bevándorló telepésekre nézve a következő igen csábító feltételeket bocsátotta közre: 1. telepes lehet minden nős család vagy nőtlen férfi; 2. szabadon választhatja meg, hogy hol akar letelepedni; 3. ingyen utazás ellátással s ingyen málfuállítás a kiindulási európai kikötőből; 4. ha a nyert területet egy évig munkálta, tulajdonába megy át.

Látszatnak biz ez igen csábító dolog, de a valóságban egészen másként fest az ugynevezett ingyenföld ügye. Mert ingyenföldről szó sincs. Kaphatnak ugyan

Modern butorok ■ 54 LUKÁCS NÁNDOR-nál Rákóczi-ut 8. sz. ■

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az örökség.

— Irta: Verő Endre. —

A vidéki élet sehol olyan álmosnak, olyan egyhangúnak nem tűnik fel, mint abban az egyszerű, tiszta kis mezővároskában, ahol történetünk lejátszódik. A kis házacskák tökéletesen egyformák s szinte hihetetlennek látszik, hogy élő teremtetek laknának benne. Leginkább visszavonultan élő nyugdíjasok lakói, kik már az élet hívságos örömeiről régen lemondtak s most viharvert tagokkal igyekeznek a pihenésben gyönyöröztetést találni, egyebet az elkoptatott élet ugysem hagyott reájuk. A házacskák körül kert van s a kertben a csendes öregek szemlélhetők, amint egyetmást tesznek, vesznek, saját művelte kicsiny földcskéjükön.

Az egyik ház ablakában egy fiatal leány ül. Vagy husz esztendősen lehet. Hogy szép is legyen, ahhoz egy kis boldogság hiányzott neki... vagy egy kis büszkeség. De ezen a gyen-

géd, szőke arcon, ezen a kecsesen gömbölyödő vállon mindent eltörölt a létnek rájuk nehezedő árnyéka. Ez a kedves gyermek az élet utcájának nem a napos oldalán született. Elgondolkozva tartott a kezében egy levelet, tekintete beleveszett a derűs napfénybe. Egyszerre megszerezzen, mert az ajtón kopogtattak. Bizalmasan, anélkül, hogy a szabót megvárna lépett be a szobába az öreg cseléd. Feszült figyelemmel fordult a fiatal leány tekintete a kezében levő levélről erre az asszonyra, akinek durva parancsot vonásai voltak, akinek simán hátrafésült hajában a fehér főkötő alatt ezüstös szárlak húzódtak, a kinek a keze tanuskodott arról, hogy hajdan mezei munkát végzett.

Amíg Alin — így hívták a fiatal leányt, — elgondolkozva nézte a cselédet, ez így kiáltott fel:

— Oh, kisasszony, önmaga megvetette az ágyát?

— S miért ne tettem volna, Geróné? Ott-hon is így szoktam.

— Az nem mindegy. Itt a kisasszony vendég, a mostoha nagynénjénél üdülésre, mulatságra van meghíva, itt Alin kisasszony, egy kicsit el kell kényeztetnie magát... Amíg így

beszélt Geróné, fel s alá járt a szobában, keresett valami kis port, a mit letörölhessen, valami félretolt butodarabot, a mit helyre igazíthasson.

— Megkell bocsájtania kisasszony, ha úgy beszél, mintha a ház az enyém is lenne. De hiszen régen vagyok már itt az urnőmnél, s szoktatott hozzá a bizalmaskodáshoz. Remélem nem sértem meg ezzel a kisasszonyt.

Aliz megrázta a fejét. — Igazán nem érdemes nekem itt motoszkálni — mondta a cseléd — hiszen mindent úgy rendbe hozott, mint egy angyal. Holnap iparkodni fogok, hogy korábban jöjjenek, de szegény urnőm felöltöztetése mindig olyan sokáig tart, mert maga nem képes... Nem az én kötelességem volna korán menni, — mondta Alin, csaknem szomorú komolysággal, nem az én kötelességem volna e béna nénémet ápolni, a mikor itt vagyok a közelében?

Geróné, meglepetve attól a keserűségtől, a mi ebben a mondatban volt, odaállt egészen Aline elé és csipőre tevé a kezét, jölelkűen nevetett.

— Hát emiatt bántódik kisasszony? Emiatt ugyan ne szerezzen magának egy rossz per-

KOBRAK cipőkülönlegességek Fuchs Miklósnál,

Nagyvárad, Szent László-tér 1.

Telefon: 847. szám.

a bizonyos pénzüsszeggel rendelkező kivándorlók az ország belsejében őserdőt, de az Sao Paolo fővárosától jó néhány száz kilométerre fekszik, ahova ezidőszerint még sem vasut, de még járható ut sem vezet. A talaj ugyan nagyon termékeny, de előbb fönnebb mondottuk, ki kell irtani az őserdőt. Le kell csapolni a mocsarakat s akkor is kérdés, hogy miként értékesítheti terményeit. Ha az eldorádónak hirdetett földterületre kerül a szegény becsapott ember, mivel technikai segédeszközök nélkül az erdőterülettel semmire sem mehet, azt tanácsolják nekik, hogy mint a földmívelésen kívül egyébhez sem értők, álljanak be valamely ültetvényre gazdasági munkásoknak. Itt kezdődik aztán a kálvária járás. Az ingyenfeld reménysége által hazát, otthont vesztett földmivelő nép, gazdasági munkások kávé, cukor, gyapot vagy más ültetvényre kerülnek, nyolc, tíz évig dolgoznak ott mint a barmok, anélkül, hogy valamit félre tehetnének. Mikor aztán a nehéz munkától az idősebbek letörnek, elgyengülnek, egyszerűen lelketlenül szélnek eresztik őket. S ez az emberbolondítás egyre tart. A német hajós-társaságok, kivándorlási cégek ügynökei elárasszák Európát és hirdetik az előnyösnek látszó ingyen földszerzési feltételeket, természetesen hozzá teszik azt is, hogy Braziliában de különösen Sao Paulo államban milyen könnyű szerrel boldogulhatnak a bevándorlók. Azt hazudják az ügynökök, hogy az ingyen adott földhöz ad az állam állatokat és gazdasági eszközöket; hogy dolgozni sem kell, mert a fehér ember csak hü-

söl és felügyel a fekete munkásokra. Hát még akinek egy kis pénze van, az egyszerre egész uradalmat vehet. Sőt még az utazás sem kerül többbe a Bécsig szóló vasuti jegynél, mert onnét ingyen szállítják őket vasuton és hajón sőt a hajón még el is látják a kivándorlókat. Ilyen nagyhangú és sokat ígérő csábításnak, hogy tudna ellentállni a földéhes ember. Elkótyavetyéli hát mindenét, hogy biztos falat kenyerét a hontalansággal és koldusbottal cserélje fel.

Minden jóézésű embernek lelkiismereti kötelessége tehát a netalán tudomására jutó ilyen kivándorlásra való csábításokat meghiusítani és megtoroltatni.

Erődsy megye. A belügyminiszteriumban befejezett tényként beszélnek, hogy Erődsy főispánt Héderváry a miniszteriumba fogja ki-nevezeteni. A hír nagy meglepetést keltett a tisztviselők között, akik nem akarnak Erődsyvel egy fedél alatt dolgozni.

Biharmegye virilisei.

Biharmegye legtöbb adót fizetők névjegyzékét most tették ki közszemlére a vármegyén. A névsorban gróf Zichy Tivadar a legelső 20656 K 94 fillér adóval. Mily óriási differencia van itt is. Mikor püskökünk van 200,000 korona adóval vezet a virilisek élen.

A mostani virilisek névsora a következő:

Gr Zichy Tivadar birtokos Diószeg,	20656-94.
Gr. Tisza István birtokos Geszt,	19065-05.
Schwarcz Jakab birtokos Okány,	17822-66
Dr Radu Demeter gör. kel. püspök Nagyvárad	14486-68.

Fraknói Vilmos I. sz. c. püspök Nagyvárad	13775-59.
Széchényi Jenő I. sz. kanonok Nagyvárad,	13775-59.
Fetser Antal felsz. püspök N.Várad,	13775-59.
Grócz Béla I. sz. kanonok N.Várad,	13775-59.
Bunyitay Vince I. sz. kanonok N.Várad,	13775-59.
Belopotoczky Kálmán táb. p. Bécs,	13775-59.
Karsch Lollion kanonok Nagyvárad,	13775-59.
Bundala Mihály kanonok Nagyvárad,	13775-59.
Spett Gyula kanonok Nagyvárad,	13775-59.
Karácsonyi János kanonok N.-Várad,	13775-59.
Dr Lányi J. felsz. püspök, N.-várad,	13775-59.
Gróh Ferenc kis prépost Debrecen,	13775-59.
Gabriely Lajos kanonok Nagyvárad.	13775-59.
Pekánovits Imre mérnök Nagyvárad,	12861-54.
Gr. Stubenberg József birt Székelyhid,	12799-22.
Gorove János birtokos Sályi,	12269-74.
Schwarcz Lajos birtokos Okány,	11484-71.
Tóth István birtokos Budapest,	9985-94.
Schwarcz Márton bérlő Csökmő,	9605-70.
Lovassy Ferenc birt. Nagyszalonta,	9062-86.
Szunyogh Sz. birt. Esztár, ügvy. okl.	8315-66.
Báró Liphay Frigyes birt. Tamásda,	7544-66.
Tóth Mihály birtokos Szalárd,	7471-17.
Gr. Bethlen Aladár birtokos Eleds,	6661-20.
Schwarc Ignác birtokos Gyapoly	6612-92.
Schwarcz Ferenc birtokos Nagyvárad,	6596-94.
Szlávy Tibor birtokos Okány,	6437-78.
Bölonyi József birtokos Ugra,	6158-31.
Grósz Zsigmond birtokos Szerep,	5525-20.
Sternthal Arthur birtokos Gyirep	5525-20.
Gr. Zichy Ödön birt. Gyipen	4937-58.
Des. Echerrolles K. Gilbert birtokos Nagyvárad,	4855-93.
Gróf Almágy Imre birt. Bakonszeg,	4654-69.
Bleyer Lajos birt. Nagyrábé,	4415-92.
Schwarc Gyula birt. M.-Homorog,	4413-50.
Des Echerrolles K. Sándor birt. Nagyvárad,	4280-89.
Racsek János birt. Tépe,	4245-10.
Juricskay Zoltán birt. Rikosd,	4213-92.
Dr. Stern Károly birt. B.-Torda,	4137-87.
Lichstein Dezső birt. Balmazújváros,	4119-45.
Lichstein Sámuel birt. Balmazújváros,	4119-45.
Vajna János birt. B.-Szt.-Márton,	3989-71
Lichstein Mózes birt. Derecske,	3701-28.

cet sem. Önnök az a kötelessége, hogy olyan kedves legyen, mint a milyen és a szegény nagynénje házában napsugarat hozzon, hangosan felolvasson neki, szóval megtegye mindazt, a mire én, együgyű vén teremés képes nem vagyok. De a mi különben a munkát s az ápolást illeti, a mire olyan betegnek van szüksége, a ki évek óta béna, ahhoz az ilyen finom kis-asszony nem is ért. Az inkább hozzá illik az olyan vén cselédhez, mint a milyen én vagyok! Azután kell ahhoz keménység is. A kisasszony vigasztalgatná, sirna akkor is, a mikor nem kell, nagyon is lágy lenni! Nem, nem, maradjon csak a dolog úgy, a hogy most van! Nem, nem. Most megyek, hogy elkészítem asszonyomnak a csokoládét, de ön fogja neki bevinni Alin kisasszony. Az étvágyat fog neki csinálni, hiszen önt annyira szereti!

A mikor Gerőné elment, Aliz megint a kezébe vette anyja levelét, újból végig olvasta. Néhány hely sokáig fogva tartotta tekintetét.

Az apád és én nem vagyunk haszonlesőb-
bek, mint ahogy az okosság parancsolja, hacsak jövőt, egy kis hozományt biztosíthatunk neked! Így tehát arra kell emlékeztetnünk, gyermekem, hogy miért küldtünk el a nagynénédhez, nem mi vagyunk-e csupán csak a családja? Valóságos botrány volna, ha a leányunknak idegeneknél kellene dolgozni, míg kis vagyona valakinek másnak jut. Egy kitanult cselédnek, a ki tudja a módját, hogyan kell nélkülözhetetlenné tenni magát, s a ki szinte az egyetlen urává

lett a háznak. Milyen ez az asszony? Nem irsz róla semmit. Csakugyan olyan rossz parasztasszony, mint ahogy nekünk leírták. Képes lesz-e vele felvenni a harcot, te szelid galamb. te? Tudja-e a nénéd, hogy a mögött az asszony mögött nagyon furcsa kis rokonság leskelődik több semmirekellő, mint szorgalmas munkás? Ezek mind a nénénk örökségére várnak. Ügyes légy tehát, gyermekem. Hódítsd meg a nénit. Különböztetni kell nyugodnod abba, hogy letegy a vizsgálatot, nevelőnő légy, s lemondj minden reménységről, hogy valaha férjhez mehess...

— Itt a csokoládé Aliz kisasszony. Az ezüst tálcán ott illatozott a csészébe a finom aromatikusan itat, mellette aranyárga zsemlyécskék heverték. Ha már elkészítette Gerőné vigye be is magat!

— Dehogy viszem, sokkal jobban fog ízleni neki, ha az ön kezecskéjéből kapja.

— Mondja, Gerőné... Mit parancsol, Aliz kisasszony.

— Igaz az, hogy magának szegény rokoni vannak falun, a kiket segít? Az asszony jólelkű vörös arca már nem lehetett vörösebb, csak a szeme vörösödött ki s megnevedesedett.

— Édes Istenem, igen... A szüleimet, akik már nem tudnak dolgozni, meg a kicsikéket, a meghalt testvérem fiait, akik még nem értenek a munkához. Adja ide a csokoládét Gerőné, majd beviszem a nénémnek. A szomszéd szobában halovány, mosolygó asszony ült

nagy karosszékben a lába puha sálókba volt burkolva.

Aliz... gyere csak... nézd, hogy civakodik Cézár, meg Pompéjus!

A két kutya ott birkózott a földön.

Ugy-e — kiállt fel a béna asszony, — ez az élet képmása!... Mondhatom neked, hogy nem sajnálom, hogy nincs már részem benne.

S az asszony őszintén beszélt. A tagjai me-revsége hatással volt gondolataira is. Csak úgy tudja elképzelni, az újból való részvételét az emberek küzdelmében, hogy neki akkor is tette, roncsoltak az idegei, nem pedig egészséges szervezettel, s ez a gondolat megijeszti. Kis házának büszkesége, az öreg Gerőné ragaszkodása, a kutyái, ez az a forma, a melyet számára a szerencse ölt, mióta a tagjai megbé-nultak.

Néném, levelet kaptam az anyámtól.

— Nos, kicsikém és mit ír?

Haza hívna, — mondta Aliz kissé reszkető hangon, hiszen tudod, vizsgálatokat kell tennem...

Ne keress kifogásokat! Fialat leány csakhamar rá un a beteg nénjénél való unalmas életrel!

S a néni bosszusnak látszott, de nem szomorunak.

Tudod, kicsike... Annál rosszabb neked, az én életemből már nincs sok hátra, később

Uj üzlet!

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy egy **disz-mű-, játék- és sport áru üzletet nyitottam**, hol az alatt felsorolt tárgyak a **legolcsóbban beszerezhetők.** — Ajándéktárgyak, utazó kellékek, tajték és borostyán áruk, férfi- és női divat, tombola tárgyak, játékszerek. — Szülők figyelmébe! Iskola hegedű, hegedű tok, kotta tartó, iskola táskák, könyvszifjak. — Fiókos tükör, eső-ernyő evő eszközök. Internátusi és iskolai teljes felszerelések. o o

Gramofon és lemezekben gyári raktár. <=> Eredeti Solingeni beretva, zsebkés és olló. o o

Tisztelettel

GÁL FERENCZ Nagyvárad, Rákóczi-ut Bazár épület.

Uj üzlet!

Schwarz Ferenc birt. Nagyvárád,	3697.—
Füchs Ignác birt. Debrecen,	3672.39.
Gróf Tisza Kálmán birt. Csegöd,	3661.49.
Markovits Antal birt. Inánd,	3553.41.
Vajna József birt. Zsáka,	3496.28.
Gróf Károlyi Imre birt. Bályok,	3486.51.
Lichstein Jenő birt. Debrecen,	3460.59.
Vajna Imre birt. Zsáka,	3383.—
Bujanovits Béla birt. Mibályfalva,	3360.37.
Sándor László birt. Kőtegyán,	3211.50.
Grósz Andor birt. Szerep,	3181.70.
Komzsis Alajos fürdőbérlet P.-Szt. Márton,	2935.80.
Dr. Tóth László birt. Nagybajom,	2896.74.
Balogh Mihály birt. Nagyszalonta,	2878.19.
Szabadhegyi Géza birt. Illye,	2865.30.
Szunyogh Zoltán birt. Kismarja,	2748.46.
Wertheimsstein Alfréd birt. Csehtelek,	2722.56.
Id. Elek Gusztáv birt. M. Peterd,	2680.62.
Telegdi József birt. M. Telegd,	2680.62.
Zatureczky István birt. Czecke,	2677.08.
Lichstein Márton birt. Debrecen,	2674.22.

(Folyt. köv.)

Városi közgyűlés.

— 2 ik nap. —

A városatyák tegnap az ülés elejére nagyobb számmal jöttek a közgyűlés második napjára, hogy a csendőriskolában építendő borbélyműhely ügyét dűlőre vigyék. A nagy többség meg is szavazta az építkezést.

Hosszabb vita fejlődött ki a városi Bazar bérletének szerződésénél s a többség le is szavazta ezen kérdésben a tanácsot s a bemutatott bérleti szerződést nem fogadta el.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökielte alatt a városatyák közepes számmal jelentek meg.

Az első nap jegyzőkönyvének hitelesítése után a még elintézetlen ügyek tárgyalására tértek át.

Borbély műhely a csendőriskolában.

A városi tanács előterjesztette a csendőriskola területén egy borbély műhelynek és lakásoknak szolgáló épületet emeljen a város. Az

nem bántad volna meg, ha elszenvetdél volna mellettem egy kis unaimat.

Unaimat! Az álmadozó Aliz nem unta magát a hallgatás házában. Ellenkezően, a létért való küzdelemtől félt. De inkább felveszi tiszter azt a küzdelmet, mint . . .

Ahogy akarod . . . egész a mult hónapig megvoltam nélküled. majd megpróbálom tovább is, ugye jó Gerőnéi?

Az öreg cseléd éppen belépett, a becsületes meglepődés kiáltását hallatta.

A kisasszony elhagy bennünket? . . .

Nem tudtam elég kényelmet szerezni nekil!

Oh nem; sok hálával tartozom önnek Gerőné többel, mint csak sejtí is!

S ugy volt; gazdagon utazott el a gyengéd érzésű leány, gazdagabban, mint a minő lett volna a sóvárgott örökség által, melyet meghagyott azoknak, a kiknek ugylátszik, több igényük volt rá. A kincs, melyet felfedezett, benne magában pihent. Energia, becsület, méltóság, bátorság.

Olyan vagy, mintha örököltél volna kiáltott fel az anyja a mikor hazatért.

A látszat csal, — felelte Aliz mosolyogva, de légy nyugod anyám, valamit hoztam magammal abból a csendes házból. Ismerem most már az öreget, amit a bator cselekvés okoz, — nem félek többé az élettől.

ügyet a mult közgyűlés már tárgyalta, de visszaadta a tanácsnak, hogy megfelelőbb javaslatot tegyen. A tanács most redukálta az építési költséget 5587 koronára.

Dr. Adorján Emil. Ha több tanterem kell vagy fürdőház, ezt megszavazza, de a borbély műhelyt nem. Miért nem mondja a tanács, hogy bér is kap és mennyit a város épületért. Ingyen egy iparosnak sem építettek házat. Ha már épít a város borbélyműhelyt, vegyen érte bér. Mivel ezt nem foglalja magában a javaslat, azt nem fogadja el.

Dr. Stokker azt fejtegeti, hogy 1500 csendőr lesz a csendőriskolában s így nagy forgalmat hoz. 5000 koronáért nem kockáztatja azt, hogy esetleg elvigyék ismét a csendőriskolát. Ha új csendőriskola épül, az épületet beszállásolásra használják. Elfogadja a tanács javaslatát.

Dr. Várady Zsigmond kérdéseket tesz a tervre nézve.

Rimler Károly szerint mikor ily nagy intézmény megvalósításáról van szó, a tanács megakarja alapozni a kérdést. A mostani 120 ember 1 év alatt 200,000 koronát hozott itt forgalomba; ebből ugy látszik, hogy 1500 embernél milyen nagy forgalmat fog csinálni. Ha a végleges csendőriskolát felállítják, akkor a mostani épületek beszállásolásra fognak szolgálni. Nem fenyegetnek, hogy ezért elvinnék innét a csendőriskolát, ennél komolyabb uri emberek intézik az iskola sorsát. Csekélyebb doigorról van szó, s ezért szavazzák meg a javaslatot.

Balogh Döme ellenzi a javaslat elfogadását.

A tanács javaslatát elfogadták.

*

A lakbér szabályzatot, dr. Agoston Péter indítványozza, a polgármester hozzájárulásával levették a napirendről s a jövő havi közgyűlésre tűzték ki.

A községi iskolaszék részére adott állami segély felemelése iránt feliratot intéz a törvényhatóság a miniszterhez.

A Nagyvárád debreceni vasút részére megszavazott 50000 korona hozzájárulás kiutalása iránti kérvényre kimondotta a közgyűlés, hogy a vasút elkészülte után utalják ki az 50000 koronát.

A fogyasztási adók további 3 évre leendő megváltása tárgyában bemutatott szerződést elfogadta a közgyűlés.

A vakokat gyámolító egyesületbe 100 koronával alapító tagul belépett a törvényhatóság.

A Bazar bérlete.

A Bazar bérház bérletére megkötött szerződést bemutatja a tanács, azzal, hogy ne az összes bérlőkkel, hanem csak öt bérlővel kötötték meg a szerződést.

Dr. Adorján Emil kérdést tett, hogy miért csak öt bérlővel kötötték meg a szerződést?

A béren felüli mintegy 10000 korona kiadást egyformán osztották fel a harminc bérlő között.

A Fő-utcai boltoknak a bérét és a mellék-utcaikon levő boltoknak és a lakásoknak a bérét egyformán 35 százalékkal emelték. Ez igazságtalanság. Figyelembe kellene venni az üzlet forgalmi értékét. Az lett volna igazságos, ha a főutcán 50 százalékkal, a Bazar utcán 25 százalék és a lakásoknál 10 százalékot emelnék. Így még nagyobb bevételük lett volna. Miért térnek most el a korábbi határozattól, hogy az összes lakókkal szerződjön a város? Nem fogadja el a szerződést, hanem tárgyaljanak a bérlő szövetséggel az általa elmondottak értelmében.

Dr. Friedländer Samu az ügy keletkezését fejtegeti. Most a szövetséget akar uzsoráskodni. Ezt nem szabad engedni. A szerződést kössék meg az öt bérlővel, de azzal, hogy nekik nem szabad a felosztott bérnél többet szedni egyik bérlőtől sem. Ezt vegyék fel a szerződésbe.

Dr. Várady Zsigmond helyesli, hogy a tanács csak öt bérlővel szerződött, mint a bérlő szövetséget képviselővel; a többiek tagjai a szövetségetnek. Éz öt aláírónál a garancia meg van a város részére. Arra vigyázni kell, hogy ez az öt bérlő a többi bérlőt ki ne stágerolhassa. A szerződést elfogadja.

Dr. Stokker József szerint a várossal szemben az összes bérlők köteleltséget vállaltak. Az öt tagu intéző bizottság, már is emelte a bolt bérte egyeseknek. Ugy viselik magukat, mintha az egész bérlet az övék volna s emelik a béreket, hogy ő reájuk minél kevesebb teher jusson. Ezt nem szabad engedni, mert uzsoráskodás. A 30 bérlőt nem lehet öt bérlőnek kiszolgáltatni. Az összes bérlőkkel szerződjön a város.

Dr. Thury László v. főgyész szintén a mellett volt, hogy ne öttel szerződjön a város, hanem az összes bérlőkkel, de egyes bérlők kiakartak bujni a kötelezettségek alól. Az öt emberben megbíztak, hogy ők is humanusan kezelik a bérletet. Vagy házilag kell kezelni a házat, vagy az öttel kell most már szerződi.

Dr. Friedländer Samu rámutat, hogy az öt bérlő azt állította, miszerint nyereszkesdni nem akarnak, tehát vegyék bele a szerződésbe, hogy a bérlet leteltével leszámolnak s ami nyereség lesz, beszolgáltatják a városnak.

Dr. Moskovits József lehetetlennek tartja Adorján indítványának elfogadását most, mikor már az öt bérlő a többi bérlővel megállapodott. Házi kezelés lehetetlen. A mostani indítványokat előbb kellett volna megtenni. Jogos, hogy új bérlőktől az öt bérlő magasabb összeget vesz az esetleges veszteségre. Elfogadja a tanács javaslatát.

Schwara Izidor elégnék tartaná, ha minden bérlőnek 20 százalékot emelnek, ez elég a bérleti összegre.

Dr. Várady Zsigmond jogosnak tartja, hogy akik kockázatot vállalnak, nyereségre is teheszenek szert. Azt azonban biztosítani kell, hogy az összes régi bérlő az öttel egyforma jogokat élvezzen az egész 6 éven át. Indítványozza, mondják ki: a szerződést elfogadja a közgyűlés azzal, hogy az eredeti ajánlatot aláírt régi bérlők szerződéses jogai 6 éven belül biztosíthatnak s csakis aránylagosan terhelhetők hogy a város részére fizetendő bérnek megfelelőleg.

Dr. Friedländer Samu indítványozza, megadják ki a szerződést a jogügyi bizottságnak.

Dr. Stokker József ismét kifejti, hogy az volt az intenció, miszerint az összes bérlőknek adják ki a bérletet. Már 60 százalékkal is történtek emelések.

Dr. Hoványi Gyula szólott ezután. A város 30 ezer koronával drágábban adta most ki az épületet, tehát az összes bérlőknek is többet kell fizetni. Az természetes, hogy 6 év alatt emelhetik az új bérlőnek a bérte. Várady Zsigmond indítványa teljesen megvédi a régi bérlők érdekeit. A korábbi határozat a bérlőknek is ad jogot. Elfogadja a tanács javaslatát.

A többség dr. Adorján Emil halasztó indítványát fogadja el.

Az apróbb szerződéseket, nyugdíjazásokat elfogadták.

Az ülés végén póttárgyként előterjesztette a tanács a Kórház-utcára minden nagyobb esőzésznel leömlő hegyi vizek elvezetésére szolgáló csatorna tervét és költségvetést. A csa-

Művészeti fényképészet

DAJKOVITS E.

Nagyvárád, Sas palota.

A mai naptól kezdve rendkívül kedvezmény:

6 drb. matt platin visitkép . . 6 K.

6 drb. matt platin kabinetkép 12 K.

Vászonpapíron készült képek ugyanilyen árban a legfinomabb kivitelben. Menyegzői képekhez passepartout ingyen.

torna a Seevald-telken át a Páris-patakba vezet le a hegyről leömlő vizet. A csatorna költsége 1500 korona.

Az előterjesztést elfogadták s ezzel a két napos közgyűlés véget ért.

Vitályos Imrét mindenütt látták.

A haramia jön Nagyváradra.

Immár egy hete, hogy Vitályos Imrét üldözbe fogták a csendőrök és ma ugyan ott vannak, ahol kezdetben voltak. Vitályosnak nyoma veszett, a csendőrség minden eredmény nélkül valószínűleg fel fog hagyni az eddigi hajszával és mint más gonosztevőt ország-szerte fogja köröztetni a hatóság. Ime a csendőrség minden igyekezete fáradozása hajótörést szenvedő a parasztok összetartása miatt.

Vitályost sehol sem találják. Azt beszélnek, hogy elhagyta a falut és bujdosik. Ebből azonban valószínűleg semmi sem igaz. A hirhedt haramia valószínűleg még ma is Berettyószentmárton községben bujkál s nincs kizárva, hogy ott valamelyik jó barátjának élvezze a vendégszeretetét. Ugyátszik ebben a meggyőződésben van a csendőrség is és azért nem akar kimozdulni a községből. Naponként sűrű őrzéstartások járják be az utcákat, a határt nem különben és hiába.

A csendőrség is belátta, hogy az eddigi módszer nem fog eredményre vezetni, azonban nem tehetnek semmit. Tudják, hogy a jutalomdíj kitűzése biztos eredményre vezetne, de a csendőrség nem rendelkezik ilyen célra pénzzel. Jutalomdíjat a belügyminiszternek kellene kitűzni. A belügyminiszter azonban nem találja oly fontosnak a dolgot, hogy anyagi áldozatot is hozzon.

A csendőrség minden legkisebb mozzanatról tesz jelentést a belügyminiszternek, aki a jelentéseket tudomásul veszi és ezzel el is van intézve a dolog.

A tegnapi nap szintén eredménytelenül telt el. Dél előtt Komádiban egy munkás jelentette az elüljárásnak, hogy ő a Szeghalom felé vezető vasuti töltésen egy fegyveres embert látott, aki hasonlított Vitályoshoz. A jelentés alapján a komádi csendőrség gyorsan kivonult és a töltés mellett meg is találta a fegyveres embert, de ez lévén a tengeri csász, oly nyugodtan aludta az igazak álmát, hogy még fel se költözték.

Délben a Nagykereki kisbíró, Batri Antal a zomlani uton járván találkozott egy jó ismerőssel, akitől azonban csakhamar elvált. A kisbíró alighogy elvált a barátjától, lélekszakadva futott a vasuti őrházhoz, ahonnan telefonon jelentette a vasuti építési irodának, hogy Vitályos, a hirhedt haramia ott jár. Az építési iroda a Biharpüspöki elüljárásnak adta le a jelentést. Pár perc alatt mozgósítva lett a csendőrség.

A legjobban megijedt kisbíró maga vezette a csendőröket Nagykereki felé, mert

erre ment a rablógyilkos. Nagykerekiben csakhamar rá is akadtak a kisbíró ismerőseire. A hitelszövetkezetben üldögélt az ismerős és javában szalonázott. Egyébként ez egy csendes péksegéd volt, aki nagyot nézett mikor egy csapat csendőr szem nézegette végig.

Alig vonultak innen el a csendőrök, már egy másik ember azt jelentette, hogy ő is személyesen ismeri Vitályost és találkozott Hencida mellett vele. Ez sem az igazi rablógyilkos.

Es végül jött még egy értesítés. Ez arról számol be, hogy Vitályos roppant jól érzi magát a mezőasi pásztorok között, akik etetik, itatják és szállást is adnak neki.

A sok helytelen értesítésre a szegény agyoncsigázott csendőrök valósággal repültek egyik helyről a másikra. Ugyátszik Bihar megyében mindenki ismeri ezt a hirhedt embert, de legalább ha biztosat nem tudnak, ne bolondítsák a csendőrséget jobbra-balra. Ennek az lesz az eredménye, hogy ha majd tényleg feltűnik valahol a haramia és valaki be fogja jelenteni, a csendőrség nem fog hitelt adni annak.

A csendőrség zöme különben most Furta, Darvas és Zsáka között kutat, azonban ehhez a kutatáshoz sem fűznek semmiféle reményt.

Nincs kizárva az sem, hogy Vitályos Nagyváradra igyekszik. A nagyváradai rendőrség Réz Bertalan alkapitány lovasai azonban készen várják a határban a hirhedt haramiát.

Négy ember a halál torkában.

Szerencsétlenség a belényes-vaskoki vasuton.

Megszökött sebesült.

Tegnap reggel ismét szerencsétlenség történt a belényes-vaskoki vonalon. A szerencsétlenségnek egy emberélet is esett áldozatul. Hogy több ember nem pusztult el az csupán a véletlenségnek tulajdonítható. A szerencsétlenség áldozata egy belényesi ács, akinek hullája a belényesi közpályán van kiterítve.

A szerencsétlenségről belényesi tudósítónk a következőket jelenti:

Tegnap reggel Szabó János református lelkész Pojnai Melenti ácsmester, Jován János és még egy munkás kíséretében Gyantáról Szelistye-Száldobágy községbe akartak hazamenni. Szelistye Száldobágyon ugyanis most építenek templomot, melynek ácsmunkáit Pojnai Melenti vállalta magára, Tegnap reggel a vállalkozó két alkalmazottjával Gyantára ment, hogy ott bevásárlásokat eszközöljön.

A vállalkozó a bevásárlás után Szabó János lelkész kocsiján akart visszatérni Szelistye-Száldobágyra. A lovakat Szabó János maga hajtotta. Szabó mellett még egy alkalmazott ült, míg Pojnai Melenti a hátulsó ülésben foglalt helyet Jován Jánossal.

A kocsit Gyantáról akadálytalanul jutott el egészen a vasuti töltésig, mely a két község között levő ut közepén van. A vasuti töltés előtt a sorompó szabadon állott s így Szabó

János akadálytalanul hajtott fel a vasuti töltésre.

Ez a kocsiátjáró a legveszedelmesebb vasuti átjáró ugyszólván az egész vasut mentén. Itt ugyanis már csak akkor veszik észre a vonatot, ha az közvetlen az átjáró előtt van, mert a merész kanyarulat teljesen fedi a vonatot.

Igy volt tegnap is. Szabó János a lovakat már felhajtotta a vasuti sínekre, amikor közvetlen mellettük volt a 7681 számú tehervonat.

Szabó megijedve a lovak közé csapott, úgy, hogy azok a síneken keresztül mentek s a szekér elejét is átrántották a töltésen. A szekér hátsó része azonban már a mozdony elé került. A tehervonat teljes sebességgel robbogván, nagy erővel ütötte a szekér hátsó részét. A lökés következtében Pojnai Melenti és Jován János messze repültek ki a szekérből. Pojnár Melenti oly nagy rázkódást szenvedett hogy eszméletlenül terült el a sínek mellett.

Jován János szintén kidobódott a szekérből, még pedig úgy, hogy a feje sínekre esett, Alig érte a feje a síneket a vonat mozdonya már mellette volt. Jován ösztönszerűleg kapta el a sínekről a fejét s így megmenekült a biztos lefejezéstől.

Pojnai Melentit és Jován Jánost beszállították a belényesi közpályára, ahol Pojnai belehalt sérüléseibe. Jován ápolás alá vették, ennek azonban a sérülése jelentéktelen, úgy, hogy mikor tegnap délután az orvos meg akarta vizsgálni, már csak hült helyét találták. Jován egy örízetlen pillanatban megszökött és indult Gyanta felé folytatni a munkáját.

A szerencsétlenség ügyében megindították a vizsgálatot.

A kolera újabb áldozatai.

Bécsben tegnap nem fordult elő újabb koleraeset: a császárváros hatóságai büszkén jelentik, hogy a kolera mulik Bécsben. Ezzel szemben a veszedelem Magyarországon támad fel: a Duna mentén szedi áldozatait. Tegnap hajnalban Mohácson meghalt a kolera hatodik áldozata s valószínű, hogy Baranyában több halottja is lesz a járványnak.

Pécs, szept. 10. Tegnap délután Löwy Jakab járásorvos jelentette Pécsre a vármegye-bázára, hogy Mohácson újabb koleraeset megbetegedés történt. A Dunasoron Schvarcz Péter malommunkás koleraeset megbetegedett, mire átszállították a járványkórházba, hozzátartozóit pedig elkülönítették. A munkás ma hajnalban a kórházban meghalt. Valószínűleg ő is a fertőzött Duna áldozata. Lakását a hatóság fertőtlenítette. Az elhunytat ma délután boncolták fel és váladékát azonnal felküldik a belügyminiszternek bakteriológiai osztályára megvizsgálás végett.

A környékről szintén érkeznek koleraesetek. A csuzai téglagyárban egy munkás kolera-

Paróczay Mátyás

elsőrendű cipész tüzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Egyéves önkéntes uraknak készítek lábbelit minden fegyvernemhez a legkényelmesebb kivitelben.

Rendelés szerint a legegyszerűbben készít
uri, női és gyermekcipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy használt cipő beküldése.

gyanus szimptomák közt megbetegedett és ez az eset azért kelt nagy izgalmat, mert Csuzá határos Vörösmarttal, ahol egy Horváth Andrásné nevű asszony kolerában meghalt. Az elhunyt asszony férje ugyan abban a téglagyárban dolgozik még ma is, amelynek a megbetegedett munkás alkalmazottja volt.

A belügyminiszterium közegészségügyi osztálya tegnap délben tizenkét órakor a következő felvilágosítást adta egy újságitónak.

— E percig nem érkeztek jelentések arról, hogy az ország területén újabb koleraesetek fordultak volna elő. Kezeink között vannak az ország minden részéből érkezett táviratok, amelyek arról számolnak be, hogy a legtöbb gyanus esetben a beteg már jobban van és komoly veszély nem fenyeget. A Pécsről kapott távirataink azt mondják, hogy Mohácsi Schlotthauer János halála óta nem fordult elő koleraeset sem ott, sem Vörösmarton, sem a környéken. A közigazgatás kitűnően működik, a jelentések kimerítőek és gyorsak, aggodalomra egyáltalán nincs ok. A bakteriológiai intézetben ez idő szerint tiznél több esetben folytatnak vizsgálatot.

UJDONSÁGOK.

Lóversenyek.

Tulajdonképpen jobb cím lett volna »Ló-sport« — amint egyik budapesti újság nevezi — vagy talán még inkább »Lólutri«.

Ha mélyebben tekintünk a dolgok velejére, tulajdonképpen nehéz megállapítanunk, hogy mennyiben mozdítja elő ez a verseny a lovak nemesítését, edzését, tanulmányosságát, ügyességét, mert hiszen a ló milyenségére csak az eredményből szoktak következtetni. mi pedig nem mindig a ló előnyére irandó, hanem a jockey ügyességére és — soványságára.

Ha megengedjük iz azt, hogy ezek a lóversenyek valamennyire előmozdítsák a ló idomítást és lótenyésztést, az e téren elért előny számba sem jöhet amellet a borzasztó erkölcsi láz mellett, amelyet ilyen alkalmakkor a bookmakerek és a totalizateurok okoznak az embereknek. Mert ezeket valóságos lóvá teszik,

Dehát »mundus vult decipi, ergo decipiatur«. A világ szereti, hogy ha megcsalják, tehát miért ne csalattassék meg. E latin mondásra támaszkodhatnak a bookmakerek.

A felelet erre egyszerű. Sokkal veszedelmesebbek annál a néhány hatosos banku huszenegyesnél, amelyet a rendőrség irgalmatlanul lefoglal, ha valami éjjeli, esetleg csak unatkozó és a ferbli, makao és más ilyen magasabb nivóju és veszedelmesebb kártyajáték iránt még érzékkel nem bíró pasasokat ilyenén rajta kap. Sőt még meg is bünteti őket. Pedig a huszoneggyes játékban csak kétszerezes pénzt lehet nyerni. Többszöröst nem. Mig a totalizateuron *éverszerez* tétet is lehet nyerni, vagy — veszíteni.

Hol itt az igazság? Az utóbbi lapokban hirdetik, alkalmat adnak rendőri assistencia mellett sok egyének eizülésére, sok család tönkretételére s felkeltik a még mit sem sejtőkben is a nyereszkedési vágyat.

Ha igaza van az evolencinistáknak, hogy a ló 1000 év mulva beszélni fog, azt bizony nem jó volna meghallgatni, hogy az okos lovak mit beszélnek a balga emberek lóversenyéről. Jó, hogy ez nem fog beteljesedni, bár nem ár-

tana, hogy az embereket lovak leckéztessék meg, ha emberi szó nem használ.

Bármennyire lapozgatom a világhistóriát sehol lóversenyekre nem akadok. Pedig semmi új sincs a Nap alatt. Azt olvastem, hogy egy római császár Caligula, lovát consulnak meg, választotta, de hát ez egy császári különcködés extravúrst, ahogy a német mondaná. Látjuk még ma is a spanyoloknál a bikaviadalt, amely bizonyára nem valami hatalmas bizonyíték e nép intelligenciája mellett.

A magyar nemzet igaz, hogy nem csak lovagias, hanem lovas nemzet is. Azért nagyon szeret a lovakkal foglalkozni. Hiszen még Gr. Széchenyi 1828-ban ajánlja a lóversenyeket a lovak tenyésztése, nemesítése céljából. De nem a mai alakban. Különben is ma már ott vannak a lókiállítások, — Biharban 1873-ban Nagyszalontán volt az első lókiállítás — amelyeknek sok és nagy jutalma méltán serkentheti a lótenyésztést a lovak nemesítésére.

A legelső lóversenyeket Angliában tartották. Széchenyi is bizonyára innen vette a mintát.

De gondoljuk meg, hogy az angol nemzet kereskedői szellem, ezt is összekötötte az üzlettel s a magyar ember átvette ilyen formában. Pedig ha ennek a nyereszkedésnek csak egy csepp nemzetgazdasági alapja van, akkor egész nyugodtan el lehet menni Magyaróvára, Keszthelyre, Kolozsmonostorra, Debrecenbe, vagy más gazdasági akadémiára s ott vizsgán fogadni a gazdaságok feleletére. Így egész stilszerű lesz a dolog. (y)

* **Mária nevenapja.** A katolikus egyház ma, vasárnap üli a Mária ünnepek legszébbikét: Mária nevenapját. Különös hálával és tisztelettel eltelve ünnepejük a Megváltó édesanyjának nevenapját, Az összes katolikus templomokban nagy ünnepélylyel tartják meg az istanitiszteleteket s az egyház mindazon hívőknek, kik e napon áhitattal szent gyónáshoz és áldozáshoz járulnak, teljes bucsut enged. — *Köröss-Tarján* községben ma van a templomszentelési ünnep, bucsuval. Az ünnepélyes szent misét dr. *Karácsonyi* János prépost kanoéok, a szentbeszédet pedig dr. *Mazurek* Gyula püspökségi igatós tartják, — *Az Oltáregyesületi szentségimádás* ma, vasárnap, Mária nevenapján *az olasz-i* plébánia templomban lesz. Reggel 7 órakor szentségkítétel és szent mise: délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise és szent beszéd, délután 5 órakor predikáció, litánia és szentségbetétei lesz.

* **Áthelyezés.** *Fataky* Károly szabadkai csendőrhadnagy Miskolcra helyeztetett át *Pataky* Károly tudvalevőleg hosszabb ideig működött Nagyvárad város szolgálatában mint rendőrségi fogalmazó s ezen állásából lépett át a csendőrség kötelékébe.

* **Rekviem Erzsébet királynéért.** Ma délelőtt kilenc órakor, Erzsébet királyné halálának évfordulóján, ünnepélyes gyászistentisztelet volt a budavári koronázó-templomban. A gyászmisén, amelyen dr. Nemes Antal pápai prelátus celebrált, a kormány részéről Hazai Samu honvédelmi miniszter, a főváros részéről Fülepp Kálmán főpolgármester, a katonaság részéről pedig Schreiber Viktor hadtestparancsnok jelent meg. Nemes Antal ez alkalommal az Erzsébet királyné milleniumi gyászruhájából készült templomi köntöst viselte. Az Erzsébet

örökimádság-templomban Mailáth Gusztáv erdélyi püspök tartott ünnepi gyászmisét.

* **Az élesdi inségesek.** Ismeretes olvasóink előtt, hogy a főváros 3000 koronát küldött az élesdi inségesek felségélyezése céljából. A 3000 koronán a járás szegény gyermekei részére ruhaneműket rendelt a főszolgabíró. A ruhák kiosztása tekintettel arra, hogy a szállítások körül nehézségek merültek fel, csak a I. év őszén októberben történik meg. Az élesdi főszolgabíró, akit már többször sürgetett az alispán a segélyek ügyében, tegnap haladékat kért, hogy az elszámolást csak októberben tesse meg. Erre a segélyre se lehet rámodani, hogy bis dal qui citó dat, mert már egy éve hogy kikellett volna osztani.

* **Főorvos a lacikonyhák ellen.** Nagyvárad város főorvosa dr. Mayer László tegnap terjedelmes beadványban foglalkozott a lacikonyhák kérdésével. Ezek olyan állapotban vannak, hogy botrány a városra nézve, hogy megtűri őket. A főorvos kéri, hogy a lacikonyhák környékét takarítsa fel a város s egyáltalán ezeket a régi világ maradványait helyezze el. Különösen ne engedje, hogy azokban lakjanak, ott háljanak a lacikonyhások. A mai állapotukban ezek a piszokkal környezett sátrak legjobb terjesztői a tifusznak. Kéri a főorvos, hogy állandó sátrakat ne engedjen a város, hanem vagy szétszedhető, tetszősebb kinézésű sátrakban, vagy kerek sátrakban helyezze el a lacikonyhákat.

* **Alapítványi helyek adományozása a Terézianumba.** Király Ó Felsője a bécsi Terézianumban megüresedett s ő Felsője nevével viselő fél alapítványi helyeket *Klobusiczky* Elemérnek és ifj. báró *Rosener* Ervinnek adományozta.

* **Öngyilkosság.** Berettyószentmártonból jelenti tudósítónk: tegnap Ujhelyi Mártonné özvegy öregasszony felakasztotta magát. Öngyilkosságának oka valószínűleg gyógyíthatatlan betegség.

* **Halálos faszállítás.** Etes községben tegnap megrázó szerencsétlenség áldozata lett Wégner Sándor odaváló lakos. Több társával együtt fát szállított az erdőről és az egyik dombról lement az egész szekér fa, mintegy 14 mázsa, rá dőlt. A katasztrófa úgy történt hogy Wégner Sándor meg akarta kötni a szekér kerekét, a kerék azonban összetört és így az egész fa ráomlott. Az esetről értesítették a kir. ügyészséget, mely elrendelte a vizsgálatot.

<p>Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.</p> <p>Állandó butorkiállítás. Egyes butor- darabok avagy egész lakásberendezé- sek, iparművészi tervezések és költ- ségvetések díjmentesen eszközöltet- nek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép- viselete, eredeti gyári árak mellett.</p>

* **A pénzügyőrök védekezése.** Három nagyvárad lapban támadás jelent meg néhány pénzügyőr ellen. Erre vonatkozólag vettünk egy védekező közleményt, melynek érdemleges részét a következőkben adjuk: »Engedje meg tekintetes szerkesztő Ur, hogy becses lapja elfogulatlan hasábjai — az igazság érdekében — fölemelhessük tiltakozó szavunkat és a »Nagyvárad« 203-ik, »Nagyvárad Napló« 207-ik s végül a »Szabadság« 204-ik számaiban »Múltak a fináncok«, »Ejszaka a Bémer-téren«, »Garázda fináncok«, stb. címek alatt megjelent közleményeket megcáfolhassuk. Említett lapok világgá bocsátottak oly valótlan dolgot, mik egyáltalán meg sem történtek és felelték megírni azon helybeli polgárok neveit, kiket a a pénzügyőrök vasárnap éjszaka a járdáról lelökdöstek!... Alljon elő az a nagyvárad polgár, akinek az említett éjszaka bármiféle kellemetlensége lett volna a pénzügyőrökkel, vagy akit utjában meggátoltak volna. Aki pedig azt állítja, hogy a pénzügyőrök bepisérték, vakmerően állít valótlanosságot. Az említett éjszaka folyamán fordult ugyan meg a rendőrség hivatalos helyiségében három pénzügyőr, de azok önkényesen jelentek meg panaszt emelni a »67«-es ellen!... Nem tudjuk, mi készítette arra a közlemények íróit, hogy ilyen álhírekkel tévesszék meg Nagyvárad jóhiszemű olvasóközönségét. Valóban szomorú jelenség az, hogy egyes újságírók sárral taposnak sok tisztességes ember jellemében s egy diszqualifikált egyén goromba állításainak nyománu ironikusan kigunyolják azokat, kik édes hazánk javára és boldogulására áldásos gyümölcsöket hozó munkán fáradoznak s kik szívvél-lelékkel védelmezik az ország legfőbb érdekét: a pénzügyet! Érdekes és nevetséges az, hogy ezen újságírók serege egy rég elfeledett átkos korszakban, az abszolutizmus idejében éli magát, mert mindenik fináncot látott, sőt akadt olyan is, aki kalapos legényről beszélt!... Ugyan-ugyan kérem a a kelendőség, vagy a konkurrencia kedvéért kellett szánnyra ezek a hírek?... Nagyvárad, 1910. szept. 8. Az összes nevében: Hazafias üdvözléttel: **Kelemen Lajos**, m. kir. pénzügyőri fővigyázó.

CZAPFALVI JÓZSEF mázoló, épület és butorfestő Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám. Helyi és vidéki telefon szám: 1001.
Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készítek. Tisztelettel Czapfalvi József. 358

* **Mikor lesz a vásár Széplakon.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megengedte, hogy a Biharvármegye margittai járásban levő Széplak községben a f. évi október hó 4-ére eső országos vásár ez évben kivételesen október hó 11-én tartassék meg. Miről az érdekelt iparosokat és kereskedőket ez uton értesítjük. Nagyvárad, 1910. szeptember hó 9. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök, dr Sarkadi Lajos, titkár.

* **Egy gyártelep fejlődése.** Nagyvárad város gyári ipara az utóbbi években rohamos fejlődésének indult. Kisebb vállalkozásokból hatalmas ipartelepek lettek, melyek a munkások százait foglalkoztatják. Egyik ily rohamosan fejlődő gyártelep a **Vadász és Gröss** féle kocsigyár, mely ma már e szakmában a legelső az országban. A törekvő tulajdonosok a modern technika legelőkeltebb eszközeivel szerelték fel a gyárat s a legutóbbi hidegráf-húzó gépet állították fel. Ezzel a géppel 5 perc alatt szorítják meg a ráfot, ami eddig hosszadalmas és drága munka volt. A gyár mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét

Ne felejtsetek Hölgyeim! Saját érdekünkben megüzeni	Radó és Kertész Kossuth-utca 2. sz. - Telefon 10-12. sz. Ünői divatruházának meglepő szép áruját. Ismerjük meg feltűnő olcsó árát, és az áruházat, hol ezután bizalommal öltöztethetjük. Iskolás gyerekeknek fehérmémet ne vegyünk máshol, mert itt legolcsóbb.
---	---

* **Razzia** A nagyvásárt megelőző razzia alkalmával a kihágási ügyosztály elé állították 60 helyz és foglalkozás nélküli csavargót, köztük 45 férfi és 15 nő. Sok közülük idegen illetőségű, miért is őket illetékes helyükre fogják toloncaini.

Gépirási munkát vállalok, gépirást tanítok, Lukács György-utca 10.

Értesítés! Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy őszi szövet újdonságaink már megérkeztek. Kérjük t. megrendelőinket, hogy őszi megrendeléseiket mielőbb eszközölni sziveskedjenek, mert most még a szorgosabb munka előtt jutányosabban tehetünk eleget nagybecsű megbízásuknak. HÁBER ÉS TÁRSA első amerikai férfiszabók. Nagy Sándor utca 1. szám.
--

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolframégit és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki *nem akar* nagy világot, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen **Wolframégit** 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

A Nagyvárad Nyilvános államilag segélyezett Nőipariskolában a beiratások Schlauch-tér 10. sz. alatt szeptember hó 1-én kezdődnek. Az intézet a m. kir. kereskedelmi miniszterium felügyelete alatt áll. Minden egyes szakosztálya iparjogosult. Szakosztályok: Fehérméti szabás, varrás. 0 0 Női ruha szabás, varrás. 0 0 Fehér és színes mühimző. 0 0 Csipkeverő, szövő. 0 0 0 0 Festő osztály. 0 0 0 0 Fabegetés, bársonybevasalás. 0 Cimbalom oktatás. 0 0 0 0 Beiratási díj 2 kor. Tandíj egy félévre 50 korona. Havi részletekben is fizethető. Két szegény leány ingyenesen fölvetetik. Bentlakók fölvetetnek. T. Dudinszky Anna, Budó Jánosné, intézet tulajdonos okl. kézimunka tanítónő, helyettes igazg. Intézet helyiség november 1-től Szaniszló-utcán.
--

2—3 középiskolát végzett fiu nyomdász tanulónak felvétetik Szent László-nyomda R.-T.-nál.

Uj üzlet! Szülők figyelmébe! Uj üzlet! Ajánlom dúsan felszerelt raktáramat. Iskolahegedű és tok, iskolatáskák és könyvhordó szíjak, iskolakötények, harisnyák, haj-, ruha- és fogkefék, fésű, szappan, fiókos tükrök, esernyők, reggeli és sárcipők, mosdótálak, evőeszközök, teljes iskolai és internátusi felszerelések legolcsóbban beszerezhetők Gál Ferencznél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Bazár-épület.
--

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében szeptember hó 9., 10. és 11-én a következő pompás mozgólényképek kerülnek bemutatásra. 1. Insurgensek. 2. Vaksi ur párbajai. 3. Indián bajnok regénye. 4. Szép florindó. 5. Csodaszor. 6. Berugott szakácsok. 7. Lélekvándorlás. 8. Kanári szigetek. Belépti-díj nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő italok és ételekről gondoskodva van és az előadás rossz időjárás esetén bent a helyiségben tartatik meg. Becses pártfogását kérnek mély tisztelettel *Hartstein és Örlei* kávéház tulajdonosok

A legszebb

nyári újdonságok megérkeztek Spreng Testvérek

zöldfa-utcza cipő, kalap és uridivat áruházába.

Férfi felsőruhák, cipők, kalapok, nyakkendők, gallérok, harisnyák, eszernyők és sábotok a legnagyobb választékban

Szolid kiszolgálás.

Olcsó árak.

* **Bonbonniére megnyitása.** Az ujjonnan átalakított és fényűzéssel berendezett Bonbonniére szinpad (Zöldfa-passzage) Kondor Ernő igazgatása alatt megnyílik folyó hó 16-án, Decens családi műsor. Helyárak: Számozott hely 3 korona, I. rendű hely 2 korona és II. rendű hely 1 kor. 12 órától 1 óráig a téli kertben cabaret blanc. Belépti-díj nincs. Bal Tabarin. American Bar. Meleg konyha reggelig. Kitűnő ételek és italok. Első rendű kiszolgálás!

A legújabb!	A legszebb!
Felöltők	Bluzok
Kosztümök	Aljak
Toilettek	Pongyolák
Gyermekruhák	
Készen és méret után olcsó szabott árak mellett. Szövet, selyem ruha kelme különlegességek.	
SPITZER BÉLA	
Nagyvárad, Rákóczi-ut.	
Elsőrendű angol és francia gyászruhák 12 óra alatt készülnek.	

* **Ne rázd a rongyot.** Az nem tartozik a ritkaságok közé, hogy egyik vagy másik ablakból az ember fejére rázzák a törő rongyot. Ez elég helytelen dolog; De az meg a legnagyobb fokú és büntetendő gondatlanság, hogy a szivar hamut és az égő cigarettavégeket az ablakon át a járókelők nyakába dobják. Még pedig nem is valami mellék utcán, hanem a Fő utcán és abban az időben mikor legtöbben járnak. Tegnap este 7 óra körül a Szaniszló-utca sarkán álló Stern-palotának a gyümölcsös bolt feletti ablakok valamelyikéből egész láva hullott a járókelőkre. Egy kidobott égő cigarettavég egy arra mennőnek a gallérján fennakadt és az illetőnek a ruháját a hasznavehetlenségig átégette. A rendőrség figyelmébe ajánljuk azokat, akik a rongyot rázzák és még inkább azokat, akik a járókelők ruháját, ilyen szokatlan gondatlansággal tönkre teszik.

Friedländer I. Izsó
angol divat-szabó
Nagyvárad, Szt János-utca.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Érdeklődő. (Helyben.) Már mi is hallottunk arról, hogy egy B. G. nevű nyomdász lapunk nyomdájára bérlőjének adja ki magát. Nyomdánk a részv. társaság házi kezelésében van és B. G. nyomdász nálunk nincs alkalmazásban.

Nagyvárad Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai

ambulatorium

RÁKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeplős, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen-és paraffin kezelése. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diskrét postai szállítás útján is.

Dr. Halász Andor.

170

Őszi szezon a Félix-fürdőben.

Az ország minden részéből sőt külföldről is díszes vendégsereg gyűlt össze a kiváló gyógyhatású Félix-fürdőben ahol megkezdődött az őszi szezon. Az országos nevű gyógytelep fürdői állandóan telve vannak vendégekkel akik napról napra áldásosan érzik üdítő pompás gyógyhatását a hév vizű hies forrásoknak. A fürdő áldozatkész bérlője az utóévadban is legnagyobb kényelmet biztosít a vendégeknek szerződtette állandóan Egri Balogh Gábor kitűnő zenekarát és a főszezon elmúltával az árak is mérsékeltebbek az egész fürdő telepen. A legkellemesebb tartózkodási hely most a Félix-fürdő, a híres gyógyvizek a tiszta hegyi levegő és az elsőrendű ellátás felfrissítik újrateremtik a kifáradt szervezetet. Az utószezonra mindentelől érkeznek jelentkezések melyeket az igazgatóság azonnal a legfigyelmesebben elintézt.

Kisasszony napján is gyönyörű esti mulatság zajlott le a kies fekvésű fürdőben. Nagyváradról igen sokan voltak künn és élvezték a gyönyörű tűzijátékot, melyet egyik leghíresebb budapesti pirotechnikus rendezett.

A gyönyörű őszi időjárás is igen kedvez a fürdőközönségnek, melynek névsorát itt közöljük:

Altörjai Apor Lázár és neje földbirt. M. Vársárhely, dr Nagy József orsz. képvis. és neje M. Vársárhely, Váradi Szabó Jánosné udv. tan. özvegye Debrecen, Kazinczy Gáborné kir. it. tábla bíró neje Debrecen, Sapi Gyula földbirt. Földes, Berger Jenő gőzm. tulajd. Székelyhid, Katz Bernátné keresk. Margitta, Ludvig Stern gyáros Joliet, Amerika. Józss Gyula földb. Jucsel, Galló Róza és Margit földb. Ilosva, Surányi Lajos és neje ref. lélkész Szalárd, dr Vereczki Ernő ügyvéd Szatmár, Hadady Béla. körjegyző Mikoia, Dávidovics Viktorné körjegyző neje Berence, Kósa Bertalan igazgató Szatmár, Vig István ácsmester N.-Szalonta. Weinhardt Manó máv. felügy. Nagyvárad, Nagy Imre: fb Derecske, Ujházy Teri pénztárnoknő Szatmár Erneyi Vilmos üveggy. igazg. Feketeerdő Taksi Sándorné és leánya földb. Jankófalva Popovics Elek lelkes Békés, Becsky Géza és neje körjegyző Erdengeleg, Moricz Ferencné keresk. Debrecen, Özv Dobrojevics Sándorné földb. Vésztő, Gyöngyösy Lajos földb. Sáp, Puskás Károly doh. gyár. igazg. és neje Debrecen, Weinberger Manóné Eled. Lukács János gazdatiszt Torna, Sonensei Berta magánzó Budapest, Gacsályi Lajos ny. jbiró Fehérgyarmat, Kádár Géza ev. ref. lelkes és neje Zilah, Bárány Antal birt. Sütemed, Aczél Ákos vállalk. K. Helme, A.-repszegi Szőke Jánosné fb. Nagyhánya Szőke Dezső ur. kir. főállatorvos és neje Zilah, Bogyó Dezső magánzó Bácsstopolya, Tisza István földb., Földes Harsányi István gyár. tulajdonos Debrecen, Gyapay István és neje hivatalnok Szatmár, özv. Dömsödy Gyuláné földb. Jankafalva, Bulzán János keresk. Fekete Jörös, Konrád László ügyvéd és neje Erőmhályfalva.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

TÁVIRATOK

A bécsi főorvos lemondása.

Bécs, szept. 10. Szongott városi tiszti főorvos három hónapi szabadságot kapott, amelyről nem fog többé hivatalába visszatérni. Utódja Böhm dr. tiszti-orvos, aki a hivatal ügyét már átvette. Ez a változás talán a kolerával áll kapcsolatban?

A király felesége sirjánál.

Bécs, szept. 16. A király ma a kapucinus templomba hosszan imádkozott Erzsébet királyné és Rudolf koporsójánál. Ma van 12-ik évfordulója a királyné meggyilkolásának.

Tragédia a bakterházban.

Arad, szept. 10. A szomszédos Mercifalván az éjszaka rémes családi dráma történt. Korsós János vasuti őrszervező a feleségével, aki erre felkapott egy konyhakést és férjének rohant. A dulakodás hevében az asszony levádt a férje fejét. Azután kirohant a vasuti töltésre és az aradi vonat elé vetette magát. A vonat mind a két lábát levágta.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő hirnvi**

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
(Fekete Sassal szemben).

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, szept. 19.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza októberre	—	—	10.13
Rozs októberre	—	—	7.36
Zab októberre	—	—	8.37
Tengeri júliusra	—	—	5.86

Irányzat: Lebonyolít, lanyba.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	860.—
Osztrák hitel	—	—	66.7—
4%-os kore ajáradék	—	—	92.05
Allamvasut	—	—	749.50
Jelzálogbank	—	—	483.50
Leszámitoló bank	—	—	603.—
Hazai Bank	—	—	317.—
Kereskedelmi részv.	—	—	758.—
Rimamurányi	—	—	693.50
Salgótarjáni	—	—	642.—
Közuti vasut	—	—	754.50
Városi villamos	—	—	389.—
Adria	—	—	540.—

Irányzat: Csendes, kevés üzlet.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen **Kecskeméthy István**

„NEMZETI“ kerthelyiségébe, hol üdülést, kellemes szórakozást, **ingyen,** kitűnő italokat és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne menjen egyedül, hanem családjával és barátaival, hogy a kellemes szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelemes és pontos kiszolgálás. Társas ebédek, vacsorák és abonensek polgári árban lesznek kiszolgálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szálloda, vendéglős és kávéház bérloje.

**Moskovits Farkas és Tsa
cipő- és csizmagyár**

részvén társaság Nagyvárad.

I. Fiók:

Gyár-épület, Kossuth-utca 5. sz.

II. Fiók:

Rákóczi-ut, Bazár-épület.

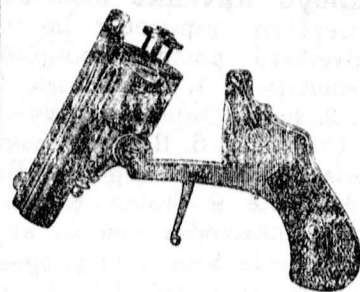
A beiratások alkalmából felhívjuk a t. c. szülők figyelmét elsőrendű gyártmányainkra tiu és leányka iskolai cipőkben, melyek a legkényelmesebb formában vannak kiállítva. Állandó nagy választékban kapó ható fióküzleteinkben.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK fehérműek legjobb minőségben és : kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagybecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló **SCHULLER ÁRPÁD-féle puskaműves üzletet**

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécsen 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécsen, 1907. kiállításon Pécsen. :: Általam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,

puskaműves,

Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.

Köhöges, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pemetefü cukorkánál**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **Réthy** félélt kérjünk, mivel haszontalan utánzata van.

Egy doboz **60 fillér.**

! Csak Réthy-félélt fogadjunk el. !

Biztos, gyors, ártalmatlan hatásos szépítőszert egyedül a Lédig-féle alabastrom arc-crème 1 tégely 1 korona, alabastrom szappan 1 drb 80 fillér. Kiválóan alkalmas szeplő, májfolt és arcfehérlítésre.

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o **LÉDIG ÁRPÁD** arany kereszt gyógyszer-tára,

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Tessék a címre figyelni!

Amerikába

indulás Havréből minden szombaton, Bécsből minden kedden. Utazási jegyek a „Francia Vonatra“

Az amerikai vasutakra jegy bármely állomásról a rendes árakban kapható. Közlebbi felvilágosítással ingyen és portómentesen szolgál a

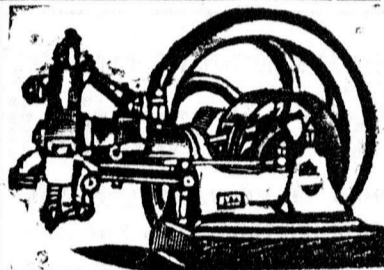
Francia Vonat irodája,

Bécs, IV. Wideneburggasse No. 12.
Gegenüber der Süd-u. Staatsbahn.

Tessék a címre figyelni!

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebbi és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányú benzín-, nyersolaj-, gáz- és petroleum-

motorokat és locomobilokat

valamint szivó gázmotorokat.

!! Meglepő ajándék !!

EGYETEMES GENERATORUNKAL
a tényleges löerő óránként csak
körülbelül 1 fillérbe kerül.

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körút 41. Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás. —
Kedvező fizetési feltételek

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Alkalmi vétel!

Egy diszes zsebóra láncsal együtt csak 3 kor. 90 fill.

Miután egy nagy órákészletet vásároltam, abban a kivételes helyzetben vagyok, hogy: egy británia-ezüst, 86 órás, Anker-Remontoir órát, kitűnő svájci gyártmány, szép láncsal együtt 3 kor. 90 fillérért, továbbá egy pontos, galván-arany, Anker-Remontoir órát, ugyanolyan láncsal, elsőrendű svájci gyártmány, csak 4 kor. 70 fillérért szállíthatok. Három évi írásbeli jótállás! Megrendelések utánvétellel.

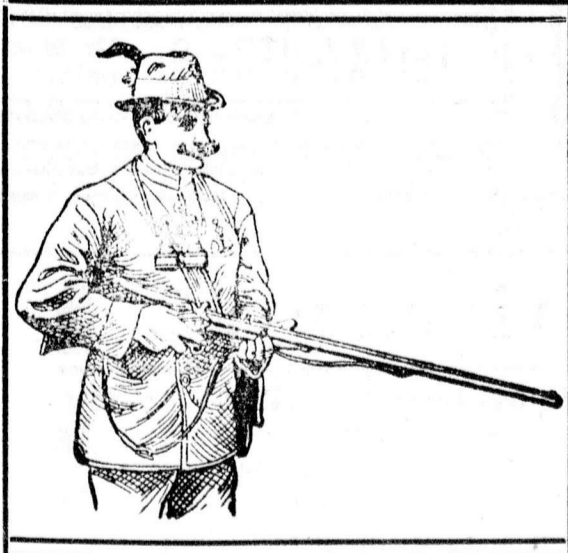
Cipres Ignác

Krakau, Florianergasse, 49-170.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

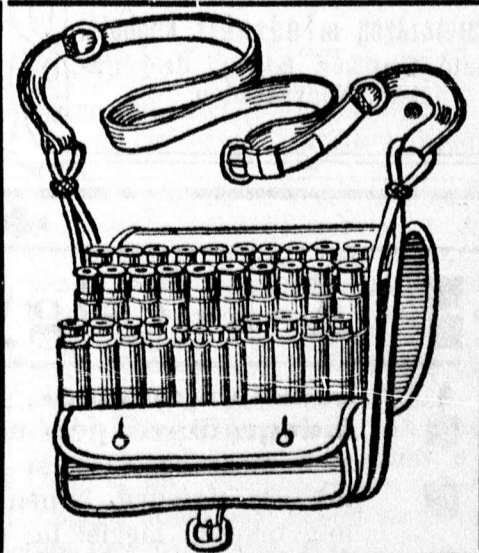
Telefon helyben és vidéken 390.

M. kir. löpor áruda

Wöllersdorfi vadásztöltények egyedüli elárusító.

Vadászati felszerelések, vadászfegyverek.

Mindenemű és fajta fegyver töltények készen megtöltve nagy választékban.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

Telefon és interurbán: 914.

A Magyar Siemens Schuckert művek képviselöte.

o-o

Tantallampák gyári raktára.

o-o

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villámvilágítási és erőátviteli munkálatokat, ivlámpák kezelését, szénpálcák szállítását, telefon, telegráf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX” vizsűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

A szépségápolási speciálisták

egyértelműen azzal, hogy szép arc-
bőr elnyerésének egyszerű titka: a pó-
rusokat tisztítani és tisztán tartani. Néhány csepp

Corsini-féle Eau de Florence-

ből a mosdó- vagy fürdővizbe ke-
verve, a pórusok felnyílnak, kitisztul-
nak. Az eredménye tiszta, egészséges
arcbőr. Az egészségtelen arc-
bőr az eldugult pórusoknak a kellemetlen
következménye. Használjon naponta
Eau de Florence-t és bevásárlásnál
követelje az eredeti cím-
kés Corsinit (címke színe kék-vörös-arany), amely
önnek biztosíték ezen toilette viz
elsőrangúságáról. Egy szolid üzlet
o o respektálja a vevő vakarátát. o

Magyarországon mindenütt kapható.
Kapható **Vadász Albert** drogériá-
jában, Nagyváradon.

TÁTRAI ÉS TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

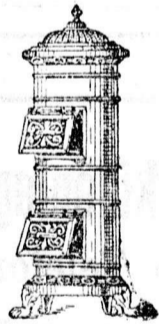
Elvállal: Épület és műlakatos
munkákat, vízvezeték és csator-
názási munkákat, gyárak teljes
berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
ekéket, magánjárókat és cement-
ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Eredeti Meidinger-töltő, szellőző és
szabályozó kályhák, központi fűtésre szol-
gáló kalorifórek, szellőzőrácsok minden
o o nagyságban. o o

Folytonégő (Dauerbrand)
kályhák. Legolcsóbb fűtés.
A hideg beáltával egyszer
kell befűteni és egész télen
át ég. A szobákban kelle-
o o mes meleg. o o

Eisler és Vértés

Meidinger kályhák gyára
Budapest, VII., Andrássy-u. 41.

Árjegyzék és költségvetések bérmentve.

Mindenkinek előnyére van, ha a Miskolci

„Kristály” vegytisztító

ruhafestő és gőzmosógyár VII. sz.
o o fióküzletébe adja ruháit o
vegytisztítás, festés és gőzmosás végett.

Saját érdekében cselek-
szik tehát, ha felkeresi a

Szt. János-utca 2. sz.

alatti fióküzletet, hol

helybeli árak mellett

a legszebb munkát kapja.

Kálló István és Társa

műszaki és gazdasági

üzlet

Nagyvárad

TELEKY-UTCA 9.

Dr Nemes
palota ::

A kocsigyártás legújabb vívmánya!

A hárkocsitulajdonosok, fuvarosok és kocsitartó gazdák kényelmére a „WEST”-féle

hidegráf-húzó gép már állandóan működésben van úgy, hogy most a kerék tűz és víz
által megrongálva nem lesz, az ócska ráfot nem kell levenni a kerékről, s a csavarok sem
lesznek kiszedve, hanem a megtárgult ráfot a keréken rajta marad s az addig lesz tömörítve,
míg teljesen megfelelő; emellett a megtárgult kerekekre a megszorítás csak öt percet vesz
o o igénybe, úgy hogy azt a kocsitulajdonos meg is várhatja. o o

Félre tehát a régi módszerrel és húzassuk meg kerekünket hideg uton -o- Ráfemegszorítás 40 krajaártól fejlebb csakis
Vadász és Grósz kocsigyárában, Sztaroveszky-utca 29. szám.